

บทที่ 3 ตัวเงิน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. อธิบายความหมายของตัวเงินได้
2. อธิบายความหมายของตัวเงินรับและตัวเงินจ่ายได้
3. นับวันถึงกำหนดได้และคำนวณดอกเบี้ยตัวเงินได้
4. บันทึกรายการเกี่ยวกับตัวเงินรับและตัวเงินจ่ายได้
5. บันทึกรายการตัวเงินรับขาดความเชื่อถือและตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือได้
6. ปรับปรุงดอกเบี้ยเมื่อสิ้นงวดบัญชีได้
7. แสดงรายการตัวเงินรับและตัวเงินจ่ายในงบดุลได้

ตั๋วเงิน

ในการซื้อขายเป็นเงินเชื่อ ย่อมจะเกิดเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ระหว่างกัน เจ้าหนี้นิยมต้องการหลักฐานที่แน่ชัดในการเป็นหนี้ ตั๋วเงินเป็นหนังสือตราสารที่ระบุจำนวนหนี้ระหว่างลูกหนี้เจ้าหนี้ไว้แน่ชัด พร้อมกำหนดวันที่ชำระเงินตามตั๋ว เจ้าหนี้สามารถที่จะโอนให้แก่ผู้อื่นเป็นการชำระหนี้ และสามารถนำไปขายลดที่ธนาคารเมื่อต้องการเงินสดก่อนที่จะถึงกำหนดชำระเงิน

ลักษณะสำคัญของตั๋วเงิน

1. ตั๋วเงินต้องทำเป็นหนังสือ
2. ต้องระบุจำนวนเงิน
3. ผู้ลงลายมือชื่อต้องรับผิดชอบข้อความในตั๋วเงิน
4. มีผู้ทรงตั๋วคือผู้รับเงินหรือผู้รับโอน
5. โอนส่งมอบตั๋วเงินให้แก่กันได้
6. เหตุที่ผู้โอนสิทธิบกพร่องในตั๋วเงินย่อมไม่กระทบถึงสิทธิของผู้รับโอนโดยสุจริต เช่น ก. ได้รับตั๋วเงินจาก ข. ซึ่ง ข. ฉ้อฉลเอามา และ ก. ได้โอนตั๋วให้ ค. ค. รับไว้โดยสุจริตย่อมไม่เสียสิทธิในตั๋วเงิน จึงมีสิทธิได้รับเงินตามตั๋วเงิน

ตั๋วเงินตามกฎหมายแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ตั๋วแลกเงิน
2. ตั๋วสัญญาใช้เงิน
3. เช็ค

ตั๋วแลกเงิน

ตั๋วแลกเงิน คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้สั่งจ่าย สั่งบุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้จ่าย ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่าผู้รับเงิน

สรุปได้ว่าตั๋วแลกเงินมีบุคคล 3 ฝ่าย คือ

1. ผู้สั่งจ่าย คือ เจ้าหนี้
2. ผู้จ่ายเงิน คือ ลูกหนี้
3. ผู้รับเงิน คือ ผู้ถือตั๋วเงินที่ระบุไว้ในตั๋วเงิน

ตามกฎหมายได้ระบุอีกว่าตัวแลกเงินนั้นจะต้องมีรายการดังต่อไปนี้โดยครบถ้วน

1. คำบอกว่าเป็นตัวแลกเงิน
2. คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้จ่ายเงินเป็นจำนวนแน่นอน
3. ชื่อหรือยี่ห้อผู้จ่าย
4. วันถึงกำหนดใช้เงิน
5. สถานที่ใช้เงิน
6. ชื่อหรือยี่ห้อผู้รับเงิน หรือคำจัดแจงว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
7. วันและสถานที่ออกตัวแลกเงิน
8. ลายมือชื่อผู้ส่งจ่าย

เลขที่ 005	
ตัวแลกเงิน	
จำนวนเงิน 50,000 บาท	กรุงเทพฯ วันที่ 15 มีนาคม 2534
ภายในหกสิบวันนับจากวันออกตัว ห้าหมื่นบาทถ้วน	ให้จ่ายเงินตามคำสั่งเป็นจำนวนเงิน
	นาย ก.
รับรองแล้ว	
นาย ข.	
16 มี.ค. 34	

ตัวแลกเงินนี้ ก่อนที่ตัวจะถึงกำหนดชำระเงิน ผู้ถือตัวเงินต้องไปให้ผู้จ่าย “รับรอง” จึงจะสมบูรณ์ โดยการลงลายมือชื่อของผู้จ่ายลงบนด้านหน้าของตัว

ตัวสัญญาใช้เงิน

ตัวสัญญาใช้เงิน คือ หนังสือตราสารซึ่งบุคคลหนึ่ง เรียกว่า ผู้ออกตัว ให้คำมั่นสัญญาว่าจะใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือใช้ให้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับเงิน

ตัวสัญญาใช้เงินต้องมีรายการดังนี้—

1. คำบอกว่าเป็นตัวสัญญาใช้เงิน
2. คำมั่นสัญญาอันปราศจากเงื่อนไขว่าจะใช้เงินเป็นจำนวนแน่นอน
3. วันกำหนดใช้เงิน
4. สถานที่ใช้เงิน
5. ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงิน
6. วันและสถานที่ออกตัวสัญญาใช้เงิน
7. ลายมือชื่อผู้ออกตัว

เลขที่ ๐๐๒

ตัวสัญญาใช้เงิน

จำนวนเงิน 10,000 บาท

กรุงเทพฯ

วันที่ 1 มีนาคม 2534

ภายในหนึ่งเดือนนับจากวันออกตัว ข้าพเจ้าสัญญาว่าจะจ่ายเงินให้นาย ค.
หรือตามคำสั่งเป็นจำนวนเงินหนึ่งหมื่นบาทถ้วน

นาย ง.

บุคคลในตัวสัญญาใช้เงินมีด้วยกัน 2 ฝ่าย คือ

1. ผู้ออกตัว
2. ผู้รับเงิน

ตัวสัญญาใช้เงินเป็นตัวเงินที่ลูกหนี้ออกเพื่อการชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้หรือผู้รับเงิน และสามารถนำตัวสัญญาใช้เงินเป็นหลักฐานในการกู้เงินอีกด้วย

เช็ค

เช็ค ตัว หนังสือตราสาร ซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคาร ให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง หรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับเงิน

เช็คจะต้องมีรายการดังนี้—

1. คำบอกว่าเป็นเช็ค
2. คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้ใช้เงินเป็นจำนวนแน่นอน
3. ชื่อหรือยี่ห้อ และสำนักงานของธนาคาร
4. ชื่อหรือยี่ห้อของผู้รับเงินหรือคำจดแจ้งว่าให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
5. สถานที่ใช้เงิน
6. วันและสถานที่ออกเช็ค
7. ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

เช็ค	เลขที่.....
ธนาคาร ก จำกัด	กรุงเทพฯ
สำนักงานใหญ่ 1 ถนนพหลโยธิน กรุงเทพฯ	
จ่าย.....หรือผู้ถือ	
บาท.....	

ตั๋วเงินในทางบัญชี

ตั๋วเงินอาจแบ่งได้ 2 ลักษณะ

1. **ตั๋วเงินรับ** หมายถึง ตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินที่กิจการมีสิทธิเป็นผู้รับเงินตามตั๋วเมื่อถึงกำหนดชำระเงิน ตั๋วเงินรับนี้ถือเป็นสินทรัพย์ของกิจการ
2. **ตั๋วเงินจ่าย** หมายถึง ตั๋วแลกเงินที่กิจการเป็นผู้รับรอง และตั๋วสัญญาใช้เงินที่กิจการเป็นผู้ออก กิจการมีภาระผูกพันเป็นผู้จ่ายเงินตามตั๋ว เมื่อถึงกำหนดชำระเงิน ตั๋วเงินจ่ายนี้ถือเป็นหนี้สินอย่างหนึ่งของกิจการ

การนับวันถึงกำหนดใช้เงิน

1. กำหนดระยะเวลาเป็นปี วันถึงกำหนดคือวันที่เดียวกัน เดือนเดียวกันของปีถัดไป
เช่น ตั๋วเงินลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2534 กำหนดเวลา 1 ปี
วันถึงกำหนดคือ 11 กุมภาพันธ์ 2535

2. กำหนดระยะเวลาเป็นเดือน วันถึงกำหนดคือ วันที่เดียวกัน โดยนับระยะเวลาไปจนครบจำนวนเดือนที่กำหนด เว้นแต่เดือนที่ตัวถึงกำหนดไม่มีวันนั้น

เช่น ตั๋วเงินลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2534 กำหนดเวลา 4 เดือน
วันถึงกำหนด คือ 11 มิถุนายน 2534

ตั๋วเงินลงวันที่ 31 มกราคม 2534 กำหนดเวลา 3 เดือน
วันถึงกำหนด คือ 30 เมษายน 2534

3. กำหนดระยะเวลาเป็นวัน วันถึงกำหนดนับจากวันถัดจากวันที่ออกตั๋วจนถึงวันครบกำหนด

เช่น ตั๋วเงินลงวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2534 กำหนดเวลา 90 วัน คำนวณวันถึงกำหนดดังนี้—

เดือน กุมภาพันธ์ (28—11)	17	วัน
มีนาคม	31	วัน
เมษายน	30	วัน
พฤษภาคม	<u>12</u>	วัน
รวม	<u>90</u>	วัน

วันถึงกำหนดคือวันที่ 12 พฤษภาคม 2534

การคำนวณดอกเบี้ยตั๋วเงิน

ถ้าตั๋วเงินระบุดอกเบี้ยไว้ การชำระเงินตามตั๋วเมื่อถึงกำหนดจะเท่ากับจำนวนเงินในตั๋วบวกด้วยดอกเบี้ยตามตั๋ว

สูตรในการคำนวณดอกเบี้ย

$$\text{ดอกเบี้ย} = \text{เงินต้น} \times \text{ระยะเวลา} \times \text{อัตราดอกเบี้ย}$$

เช่น ตัวเงิน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 15% ต่อปี

1. ตัวมีระยะเวลา 1 ปี

$$\text{ดอกเบี้ย} = 50,000 \times \frac{15}{100} \times 1 = 7,500 \text{ บาท}$$

2. ถ้าตัวมีระยะเวลา 3 เดือน

$$\text{ดอกเบี้ย} = 50,000 \times \frac{15}{100} \times \frac{3}{12} = 1,875 \text{ บาท}$$

3. ถ้าตัวมีระยะเวลา 60 วัน

$$\text{ดอกเบี้ย} = 50,000 \times \frac{15}{100} \times \frac{60}{365} = 1,232.88 \text{ บาท}$$

$$\text{หรือ ดอกเบี้ย} = 50,000 \times \frac{15}{100} \times \frac{60}{360} = 1,250 \text{ บาท}$$

ในบทนี้เพื่อความสะดวกจะคำนวณด้วย 1 ปี เท่ากับ 360 วัน

ถ้าตัวเงินของกิจการเป็นตัวเงินรับ ดอกเบี้ยนี้ถือเป็นรายได้ เรียกว่า รายได้ค่าดอกเบี้ย หรือดอกเบี้ยรับ

ถ้าตัวเงินของกิจการเป็นตัวเงินจ่าย ดอกเบี้ยนี้ถือเป็นค่าใช้จ่าย เรียกว่า ดอกเบี้ยจ่าย

การบันทึกรายการบัญชีเกี่ยวกับตัวเงินรับ

การรับชำระหนี้เป็นตัวเงิน

เดบิต   ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)

    เครดิต   ลูกหนี้

ถ้ารายการเกี่ยวกับตัวเงินมีไม่มากนัก สมุดรายการขั้นต้น คือ สมุดรายวันทั่วไป แต่ถ้ามีรายการเกี่ยวกับการรับชำระหนี้ด้วยตัวเงินเป็นประจำและมีจำนวนมาก ควรบันทึกในสมุดรายวันเฉพาะ คือ สมุดตัวเงินรับ เมื่อสิ้นเดือนก็รวมยอดในสมุดตัวเงินรับแล้วผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทต่อไป ซึ่งทำให้สะดวกและควบคุมได้ง่าย

ตัวอย่าง

10 มี.ค. 34   นาย ข. ได้รับรองตัวแลกเงินจำนวน 50,000 บาท กำหนด 60 วัน อัตราดอกเบี้ย 15% ต่อปี ตัวแลกเงินฉบับนี้กิจการได้รับเป็นการชำระหนี้ค่าสินค้าที่นาย ข. ซื้อไปเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2534

- 21 มี.ค. 34   กิจการได้รับตั๋วสัญญาใช้เงินจากนาย ง. จำนวน 80,000 บาท กำหนด 2 เดือน อัตราดอกเบี้ย 15% ต่อปี ตัวเงินฉบับนี้กิจการได้รับเป็นการชำระหนี้ค่าสินค้าที่นาย ง. ซื้อไปเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2534

การบันทึกรายการบัญชี ปรากฏดังนี้:-

ก.พ. 11	ลูกหนี้-นาย ข.	50,000	
	ขาย		50,000
	ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ		
20	ลูกหนี้-นาย ง.	80,000	
	ขาย		80,000
	ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ		
มี.ค. 10	ตัวเงินรับ	50,000	
	ลูกหนี้-นาย ข.		50,000
	รับชำระหนี้เป็นตัวแลกเงิน		
21	ตัวเงินรับ	80,000	
	ลูกหนี้-นาย ง.		80,000
	รับชำระหนี้เป็นตั๋วสัญญาใช้เงิน		

เมื่อกิจการได้รับตัวเงินมาแล้ว กิจการมีสิทธิที่จะจัดการกับตัวได้ 3 กรณี คือ

1. เก็บตัวเงินรับจนครบกำหนด
2. นำตัวเงินไปขายลดที่ธนาคาร
3. สลากหลังโอนชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

1. เก็บตัวเงินรับจนครบกำหนดและได้รับเงินตามตัว

เดบิต	เงินสด (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ย)
เครดิต	ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ (ถ้ามี)

จากตัวอย่างข้างต้น บันทึกรายการได้ดังนี้:-

พ.ค. 9	เงินสด (50,000 + 1,250)	51,250	
	ตัวเงินรับ		50,000
	ดอกเบี้ยรับ $(50,000 \times \frac{15}{100} \times \frac{60}{360})$		1,250

รับเงินตามตั๋วพร้อมดอกเบี้ยเมื่อถึงกำหนด

พ.ค. 21	เงินสด (80,000 + 2,000)	82,000	
	⁺ ตั๋วเงินรับ		80,000
	ดอกเบี้ยรับ $(80,000 \times \frac{15}{100} \times \frac{2}{12})$		2,000
	รับเงินตามตั๋วพร้อมดอกเบี้ย		

2. นำตั๋วเงินไปขายลดที่ธนาคาร

ถ้ากิจการต้องการใช้เงินก่อนตั๋วเงินครบกำหนด ก็สามารถนำตั๋วเงินรับที่มีอยู่ในมือไปขายลดที่ธนาคาร โดยธนาคารจะคิดส่วนลดจากวันที่นำตั๋วไปขายลดจนถึงวันครบกำหนดชำระเงินตามตั๋ว ในการขายลดตั๋วเงินนี้ กิจการยังคงมีความรับผิดชอบต่อธนาคารอยู่ หากตั๋วครบกำหนดแล้วธนาคารไปเก็บเงินตามตั๋วไม่ได้ กิจการต้องรับผิดชอบใช้เงินให้แก่ธนาคารแทนลูกหนี้ พร้อมค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ตั๋วเงินรับไม่มีดอกเบี้ย

เดบิต	เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร (เงินที่ได้รับ)
เดบิต	ดอกเบี้ยจ่าย (ส่วนลดในการขายตั๋ว)
เครดิต	ตั๋วเงินรับขายลด (จำนวนเงินในตั๋ว)

ขั้นตอนในการคำนวณ

1. คำนวณมูลค่าของตั๋ว ณ วันครบกำหนด ซึ่งก็คือจำนวนเงินในตั๋ว
2. คำนวณส่วนลดในการขายตั๋วที่ธนาคารคิด
= มูลค่าตั๋ว ณ วันครบกำหนด $\times$ อัตราส่วนลด $\times$ ระยะเวลานับตั้งแต่วันที่
จากวันขายลดจนถึงวันครบกำหนด
3. จำนวนเงินที่ได้รับ = มูลค่าตั๋ว ณ วันครบกำหนด - ส่วนลดในการขายตั๋ว

ตัวอย่าง กิจการรับชำระหนี้เป็นตั๋วเงินลงวันที่ 1 มีนาคม 2534 กำหนด 60 วัน จำนวนเงิน 60,000 บาท ต่อมานำตั๋วเงินฉบับนี้ไปขายลดให้ธนาคารเมื่อ 31 มีนาคม 2534 ธนาคารคิดส่วนลดอัตรา 15% ต่อปี

คำนวณจำนวนเงินที่ได้รับจากการขายลดตั๋วเงิน ดังนี้—

1. มูลค่าของตั๋ว ณ วันครบกำหนด = 60,000 บาท
2. ส่วนลดในการขายตั๋ว = $60,000 \times 15\% \times \frac{30}{360} = 750$ บาท

การนับระยะเวลา นับได้ดังนี้

ตัวฉบับนี้ถึงกำหนดชำระวันที่ 30 เมษายน 2534

เดือนมีนาคม (31-31) = 0 วัน

เมษายน = 30 วัน

รวม = 30 วัน

3. จำนวนเงินที่ได้รับ = 60,000 - 750 = 59,250 บาท

การบันทึกบัญชี จะเป็นดังนี้:-

มี.ค. 31	เงินสด	59,250	
	ดอกเบี้ยจ่าย	750	
	ตัวเงินรับขายลด		60,000

นำตัวเงินรับไปขายลดที่ธนาคาร เสียส่วนลด 15% ต่อปี

2.2 ตัวเงินรับมีดอกเบี้ย

2.2.1 กรณีดอกเบี้ยในตัวมากกว่าส่วนลดในการขายตัว

เดบิต   เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร (จำนวนเงินที่ได้รับ)

                  เครดิต   ตัวเงินรับขายลด (จำนวนเงินในตัว)

                  เครดิต   ดอกเบี้ยรับ

(ดอกเบี้ยในตัว - ส่วนลดในการขายตัว)

ขั้นตอนในการคำนวณ

1. คำนวณดอกเบี้ยในตัว = จำนวนเงินในตัว × อัตราดอกเบี้ย × ระยะเวลาในตัว
2. มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด = จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว
3. คำนวณส่วนลดในการขายตัว = มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด × อัตราส่วนลด × ระยะเวลา นับตั้งแต่วันถัดจากวันขายลดจนถึงวันครบกำหนด
4. จำนวนเงินที่ได้รับ = มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด - ส่วนลดในการขายตัว

ตัวอย่าง กิจการได้รับชำระหนี้เป็นตั๋วเงินลงวันที่ 1 มีนาคม 2534 จำนวน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 15% ต่อปี กำหนด 120 วัน เมื่อ 31 มีนาคม 2534 กิจการนำไปขายลดให้ธนาคาร ธนาคารคิดส่วนลด 12% ต่อปี

การบันทึกบัญชี จะเป็นดังนี้:-

มี.ค. 31	เงินสด	50,925	
	ตั๋วเงินรับขายลด		50,000
	ดอกเบี้ยรับ (2,500 - 1,575)		925

นำตั๋วเงินรับไปขายลดที่ธนาคาร เสียส่วนลด 12% ต่อปี

คำนวณได้ดังนี้ :-

1. ดอกเบี้ยในตั๋ว = $50,000 \times \frac{15}{100} \times \frac{120}{360} = 2,500$ บาท
2. มูลค่าตั๋ว ณ วันครบกำหนด = $50,000 + 2,500 = 52,500$ บาท
3. ส่วนลดในการขายตั๋ว = $52,500 \times \frac{12}{100} \times \frac{90}{360} = 1,575$ บาท
4. จำนวนเงินที่ได้รับ = $52,500 - 1,575 = 50,925$ บาท

2.2.2 กรณีส่วนลดในการขายตั๋วมากกว่าดอกเบี้ยในตั๋ว

เดบิต	เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร (จำนวนเงินที่ได้รับ)
เดบิต	ดอกเบี้ยจ่าย (ส่วนลดในการขายตั๋ว-ดอกเบี้ยในตั๋ว)
	เครดิต ตั๋วเงินรับขายลด (จำนวนเงินในตั๋ว)

สำหรับการคำนวณมีวิธีการเดียวกับกรณีดอกเบี้ยมากกว่าส่วนลดธนาคาร

ตัวอย่าง กิจการได้รับชำระหนี้เป็นตั๋วเงินลงวันที่ 1 กันยายน 2534 กำหนด 90 วัน จำนวนเงิน 90,000 บาท ดอกเบี้ย 8% ต่อปี เมื่อ 1 ตุลาคม 2534 นำตั๋วไปขายลดที่ธนาคาร ธนาคารคิดส่วนลด 12% ต่อปี

บันทึกบัญชีโดย

ต.ค. 1	เงินสด	89,964	
	ดอกเบี้ยจ่าย (1,836-1,800)		36
	ตั๋วเงินรับขายลด		90,000

นำตั๋วไปขายลดให้ธนาคาร คิดส่วนลด 12% ต่อปี

ก.พ. 5	ตัวเงินรับ	20,000	
	ลูกหนี้ – นาย ก.		20,000
	รับชำระหนี้เป็นตัวสัญญาใช้เงิน		
มี.ค. 7	เจ้าหนี้ – นาย ค.	20,000	
	ตัวเงินรับ		20,000
	โอนสลักหลังชำระหนี้ให้นาย ค. เท่าจำนวนเงินในตัว		

3.1.2 คัดมูลค่าปัจจุบันของตัวเงิน ณ วันโอน พิจารณาจากจำนวนเงินในตัว

จากตัวอย่างเดิม โอนสลักหลังชำระหนี้ให้นาย ค. นาย ค. คิดดอกเบี้ย 6% ต่อปี

ระยะเวลาตั้งแต่วันโอนจนถึงวันครบกำหนด (7 มี.ค. ถึง 6 พ.ค.) = 60 วัน มูลค่าปัจจุบัน 100 บาท
มูลค่า ณ วันครบกำหนดเท่ากับ 100 + ดอกเบี้ย

$$= 100 + (100 \times \frac{6}{100} \times \frac{60}{360}) = 101 \text{ บาท}$$

มูลค่า ณ วันครบกำหนด 101 บาท เป็นมูลค่าปัจจุบัน 100 บาท

มูลค่า ณ วันครบกำหนด 20,000 บาท เป็นมูลค่าปัจจุบัน $\frac{100 \times 20,000}{101}$

∴ มูลค่าปัจจุบัน ณ วันโอน 19,801.98 บาท

การบันทึกบัญชี จะเป็นดังนี้:-

มี.ค. 7	เจ้าหนี้ – นาย ค.	19,802	
	ดอกเบี้ยจ่าย	198	
	ตัวเงินรับ		20,000
	โอนสลักหลังชำระหนี้ให้นาย ค. ตามมูลค่าปัจจุบัน		

3.1.3 โอนตัวโดยหักส่วนลดจากมูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด

ตัวอย่าง ตัวสัญญาใช้เงินลงวันที่ 1 มี.ค. 34 จำนวน 15,000 บาท กำหนด 90 วัน ในวันที่ 31 มี.ค. 34 โอนสลักหลังตัวให้นาย ง. โดยหักส่วนลด 6% ต่อปี

วันครบกำหนด คือวันที่ 30 พฤษภาคม 34

ระยะเวลาตั้งแต่วันโอนจนถึงวันครบกำหนด 60 วัน

$$\text{ส่วนลด} = 15,000 \times \frac{6}{100} \times \frac{60}{360} = 150 \text{ บาท}$$

$$\text{มูลค่าที่โอน} = 15,000 - 150 = 14,850 \text{ บาท}$$

บันทึกบัญชี โดย

มี.ค. 31	เจ้าหนี้ – นาย ง.	14,850	
	ดอกเบียจ่าย	150	
	ตัวเงินรับ		15,000
	โอนสลักหลังตัวเงินชำระหนี้ให้นาย ง. เสียส่วนลด 6%		

3.1.4 ตามมูลค่าที่ตกลงกันเอง

ตัวอย่างเดิม นาย ง. ตกลงรับโอนในมูลค่า 14,000 บาท

มี.ค. 31	เจ้าหนี้ – นาย ง.	14,000	
	ดอกเบียจ่าย	1,000	
	ตัวเงินรับ		15,000
	โอนสลักหลังชำระหนี้ให้นาย ง. ในราคาที่ตกลงกัน 14,000 บาท		

3.2 ตัวเงินรับมีดอกเบีย สามารถตกลงมูลค่าที่โอนได้ดังนี้:-

3.2.1 โอนตามมูลค่าปัจจุบัน ณ วันโอน

มูลค่าปัจจุบันของตัวมีดอกเบีย = จำนวนเงินในตัว + ดอกเบียในตัวถึงวันโอน

ตัวอย่าง ตัวสัญญาใช้เงินลงวันที่ 1 มี.ค. 34 จำนวน 15,000 บาท กำหนด 90 วัน อัตราดอกเบีย 12% ต่อปี ในวันที่ 31 มี.ค. 34 โอนสลักหลังตัวชำระหนี้ให้นาย ง. ตามมูลค่าปัจจุบัน

ระยะเวลาตั้งแต่วันออกตัวจนถึงวันโอน = 30 วัน

$$\text{ดอกเบียถึงวันโอน} = 15,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{30}{360} = 150$$

$$\therefore \text{มูลค่า ณ วันโอน} = 15,000 + 150 = 15,150 \text{ บาท}$$

การบันทึกบัญชี จะเป็นดังนี้:-

มี.ค. 31	เจ้าหนี้-นาย ง.	15,150	
	ตัวเงินรับ		15,000
	ดอกเบียรับ		150

โอนสลักหลังตัวชำระหนี้ให้นาย ง. ในมูลค่าปัจจุบัน

3.2.2 โอนตัวโดยหักส่วนลดจากมูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด

การคำนวณมีดังนี้:-

1. ดอกเบี้ยตัว ณ วันครบกำหนด = เงินต้น × อัตราดอกเบี้ย × ระยะเวลาในตัว
2. มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด = จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว
3. ส่วนลดในการโอน = มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด × อัตราส่วนลด × ระยะเวลาตั้งแต่วันที่โอนจนถึงวันครบกำหนด
4. มูลค่าที่โอน = มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด - ส่วนลด

การบันทึกบัญชี พิจารณาได้ดังนี้:-

1. กรณีมูลค่าตัวที่โอนมากกว่าจำนวนเงินในตัว ผลต่างถือเป็นกำไรจากการโอน บันทึกเข้าบัญชีดอกเบี้ยรับ

	เดบิต	เจ้าหนี้ (มูลค่าที่โอน)	
	เครดิต	ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)	
	เครดิต	ดอกเบี้ยรับ (ดอกเบี้ยตัว - ส่วนลด)	

ตัวอย่าง รับตัวสัญญาใช้เงินลงวันที่ 1 มี.ค. 34 จากนาย ก. 18,000 บาท กำหนด 120 วัน อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี โอนตัวเมื่อ 31 มี.ค. 34 ให้นาย ข. โดยคิดหักส่วนลด 9% ต่อปี

การบันทึกบัญชี จะเป็นดังนี้

มี.ค. 31	เจ้าหนี้ - นาย ข.	18,298.80	
	ตัวเงินรับ		18,000
	ดอกเบี้ยรับ (720 - 421.20)		298.80

โอนตัวชำระหนี้ให้นาย ข. คิดส่วนลด 9% ต่อปี

คำนวณได้ดังนี้:-

1. ดอกเบี้ยตัว = $18,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{120}{360} = 720$
2. มูลค่าตัว ณ วันครบกำหนด = $18,000 + 720 = 18,720$ บาท
3. ส่วนลดในการโอน = $18,720 \times \frac{9}{100} \times \frac{90}{360} = 421.20$ บาท

$$4. \text{มูลค่าที่โอน} = 18,720 - 421.20 = 18,298.80 \text{ บาท}$$

2. กรณีมูลค่าตั๋วที่โอนน้อยกว่าจำนวนเงินในตั๋ว ผลต่างถือเป็นขาดทุนจากการโอน บันทึกเข้าบัญชีดอกเบียจ่าย

เดบิต	เจ้าหนี้ (มูลค่าที่โอน)
เดบิต	ดอกเบียจ่าย (ส่วนลด - ดอกเบียตั๋ว)
เครดิต	ตั๋วเงินรับ (จำนวนเงินในตั๋ว)

จากตัวอย่างข้างต้น นาย ข. คิดหักส่วนลด 18% ต่อปี

การบันทึกบัญชี

มี.ค. 31	เจ้าหนี้ - นาย ข.	17,877.60	
	ดอกเบียจ่าย (842.40 - 720)	122.40	
	ตั๋วเงินรับ		18,000
	โอนตัวชำระหนี้ให้นาย ข. คิดส่วนลด 18% ต่อปี		

คำนวณได้ดังนี้:-

1. ดอกเบียในตั๋ว = $18,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{120}{360} = 720$ บาท
2. มูลค่าตั๋ว ณ วันครบกำหนด = $18,000 + 720 = 18,720$ บาท
3. ส่วนลดในการโอน = $18,720 \times \frac{18}{100} \times \frac{90}{360} = 842.40$ บาท
4. มูลค่าที่โอน = $18,720 - 842.40 = 17,877.60$ บาท

3.2.3 ตามมูลค่าที่ตกลงกันเอง ถ้ามูลค่าที่ตกลงกันเองมีมากกว่าจำนวนเงินในตั๋ว ผลต่างถือเป็นกำไรจากการโอนตั๋ว บันทึกเข้าบัญชีดอกเบียรับ

เดบิต	เจ้าหนี้ (มูลค่าที่ตกลงกัน)
เครดิต	ตั๋วเงินรับ (จำนวนเงินในตั๋ว)
เครดิต	ดอกเบียรับ (ผลต่าง)

ถ้ามูลค่าที่โอนตกลงกันเองมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนเงินในตั๋ว ผลต่างถือเป็นขาดทุนจากการโอน บันทึกเข้าบัญชีดอกเบียจ่าย

เดบิต	เจ้าหนี้ (มูลค่าที่ตกลงกันเอง)
เดบิต	ดอกเบียจ่าย (ผลต่าง)
เครดิต	ตั๋วเงินรับ (จำนวนเงินในตั๋ว)

การบันทึกบัญชีด้านผู้รับโอนตัวเงิน

1. มูลค่าที่รับโอนเท่ากับจำนวนเงินในตัว

เดบิต   ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)
            เครดิต   ลูกหนี้ (มูลค่าที่รับโอน)

2. มูลค่าที่รับโอนมากกว่าจำนวนเงินในตัว ผลต่างถือเป็นผลขาดทุน บันทึกไว้ในบัญชีดอกเบี่ยรับด้านเดบิต

เดบิต   ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)
เดบิต   ดอกเบี่ยรับ (ผลต่าง)
            เครดิต   ลูกหนี้ (มูลค่าที่รับโอน)

3. มูลค่าที่รับโอนน้อยกว่าจำนวนเงินในตัว ผลต่างถือเป็นผลกำไรจากการรับโอนตัวบันทึกไว้ในบัญชีดอกเบี่ยรับด้านเครดิต

เดบิต   ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)
            เครดิต   ลูกหนี้ (มูลค่าที่รับโอน)
            เครดิต   ดอกเบี่ยรับ (ผลต่าง)

ตัวเงินรับถึงกำหนด

1. ได้รับชำระเงินตามตัวโดยเรียบร้อย

1.1 เก็บตัวเงินรับจนครบกำหนด

เดบิต   เงินสดหรือธนาคาร (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี่ยในตัว)
            เครดิต   ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)
            เครดิต   ดอกเบี่ยรับ

1.2 นำตัวเงินรับไปขายลดที่ธนาคาร

เดบิต   ตัวเงินรับขายลด (จำนวนเงินในตัว)
            เครดิต   ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)

1.3 สลักหลังโอนชำระให้เจ้าหนี้

ไม่ต้องบันทึกบัญชี

2. วัตถุประสงค์ความเชื่อถือ

เมื่อตัวครบกำหนดชำระเงิน ผู้จ่ายเงินปฏิเสธการจ่ายเงิน ตัวเงินฉบับนั้นเป็นตัวเงินขาดความเชื่อถือ ผู้ถือตัวหรือผู้รับเงินตามตัวมีสิทธิเรียกเก็บเงินจากผู้โอนสลักหลัง ผู้ส่งจ่ายหรือผู้จ่ายเงิน โดยทำคำคัดค้านเพื่อใช้สิทธิไล่เบี้ยจากผู้โอนตัว ผู้ส่งจ่าย จนถึงผู้จ่ายเงิน โดยผู้รับเงินมีสิทธิเรียกร้องจำนวนเงินดังนี้:—

1. จำนวนเงินในตัว พร้อมดอกเบี้ยในตัว
2. ดอกเบี้ยคิดตั้งแต่วันผิดนัดชำระหนี้จนถึงวันชำระเงิน
3. ค่าใช้จ่ายในการคัดค้าน

ตัวเงินรับขาดความเชื่อถือ แบ่งพิจารณาได้ดังนี้:—

2.1 ตัวเงินรับอยู่ในมือขาดความเชื่อถือ การบันทึกบัญชีมีดังนี้:—

2.1.1 วันครบกำหนดตัวขาดความเชื่อถือ จะยกเลิกตัวเงินรับฉบับนั้น พร้อมทั้งตั้งลูกหนี้คนเดิมกลับมาเป็นลูกหนี้คนใหม่

เดบิต	ลูกหนี้ (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว)
เครดิต	ตัวเงินรับ (จำนวนเงินในตัว)
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ (ถ้ามี)

2.1.2 จ่ายค่าใช้จ่ายในการคัดค้าน ค่าใช้จ่ายนี้สามารถเรียกเงินคืนได้จากผู้จ่ายเงิน จึงไม่เป็นค่าใช้จ่ายของกิจการ

เดบิต	ลูกหนี้ (ค่าคัดค้านที่จ่ายไป)
เครดิต	เงินสด

2.1.3 รับชำระหนี้สำหรับตัวขาดความเชื่อถือ

เดบิต	เงินสด (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว + ค่าคัดค้าน + ดอกเบี้ยตัวพันกำหนด)
เครดิต	ลูกหนี้ (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยตัว + ค่าคัดค้าน)
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ (ดอกเบี้ยตัวพันกำหนด)

ตัวอย่าง

- 10 ก.พ. 34   กิจการรับตัวแลกเงินที่กิจการออกไปให้นาย ก. รับรอง จำนวน 5,000 บาท
 ตัวลงวันที่ 1 ก.พ. 34 กำหนดชำระ 1 เดือน อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี
- 1 มี.ค. 34   กิจการไปเก็บเงินตามตัวที่นาย ก. นาย ก. ปฏิเสธการจ่ายเงิน
- 2 มี.ค. 34   กิจการจ่ายค่าตัดค้ำ 100 บาท และคิดดอกเบี้ยตัวพันกำหนด 12% ต่อปี
- 1 เม.ย. 34   นาย ก. นำเงินมาชำระให้แก่กิจการทั้งหมด

การบันทึกบัญชี

มี.ค. 1	ลูกหนี้ – นาย ก. (5,000 + 50)	5,050	
	ตัวเงินรับ		5,000
	ดอกเบี้ยรับ $(5,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{1}{12})$		50
	ตัวเงินรับขาดความเชื่อถือ		
2	ลูกหนี้ – นาย ก.	100	
	เงินสด		100
	จ่ายค่าทำค้ำตัดค้ำ		
เม.ย. 1	เงินสด	5,200	
	ลูกหนี้ – นาย ก. (5,050 + 100)		5,150
	ดอกเบี้ยรับ $(5,000 \times \frac{12}{100} \times \frac{1}{12})$		50
	รับชำระหนี้จากนาย ก. สำหรับตัวขาดความเชื่อถือ		

2.2 ตัวเงินรับขาดความเชื่อถือ ตัวเงินรับซึ่งกิจการได้รับจากลูกหนี้ กิจการได้นำตัวเงินรับไปขายลดให้ธนาคาร ในวันถึงกำหนดชำระเงิน ธนาคารเรียกเก็บเงินตามตัวไม่ได้ ธนาคารใช้สิทธิไล่เบี้ยกับกิจการสำหรับเงินในตัวพร้อมดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายในการทำค้ำตัดค้ำ กิจการก็จำเป็นต้องชำระหนี้แก่ธนาคารแทนผู้จ่ายเงิน จากนั้นกิจการจะใช้สิทธิไล่เบี้ยกับผู้จ่ายเงินในจำนวนเงินที่จ่ายให้ธนาคารพร้อมดอกเบี้ยตัวพันกำหนดด้วย

2.2.1 วันครบกำหนดตัวขาดความเชื่อถือ จะทำการยกเลิกตัวเงินรับฉบับนั้นพร้อมทั้งจ่ายเงินให้ธนาคาร

ยกเลิกตัวเงินรับขายลด

เดบิต   ตัวเงินรับขายลด (จำนวนเงินในตัว)

    เครดิต   ตัวเงินรับ

จ่ายเงินให้ธนาคาร จะตั้งลูกหนี้เดิมกลับมาเป็นลูกหนี้ใหม่
 เดบิต ลูกหนี้ (จำนวนเงินในตั๋ว + ดอกเบี้ยในตั๋ว
 + ค่าตัดค่าน)
 เครดิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร

2.2.2 รับเงินจากผู้จ่ายเงินสำหรับตัวขาดความเชื่อถือ

เดบิต เงินสดหรือเงินฝากธนาคาร (จำนวนเงินในตั๋ว + ดอกเบี้ยในตั๋ว
 + ค่าตัดค่าน + ดอกเบี้ยตัวพ้นกำหนด)
 เครดิต ลูกหนี้ (จำนวนเงินในตั๋ว + ดอกเบี้ยในตั๋ว
 + ค่าตัดค่าน)
 เครดิต ดอกเบี้ยรับ (ดอกเบี้ยตัวพ้นกำหนด)

ตัวอย่าง

- 1 มี.ค. 34 นายสมศักดิ์ วรรกรม ออกตั๋วสัญญาใช้เงินลงวันที่ 1 มีนาคม 34 กำหนด
 1 เดือน จำนวน 15,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี
- 15 มี.ค. 34 นำตั๋วเงินรับไปขายลดที่ธนาคาร ธนาคารคิดส่วนลด 10% ต่อปี
- 3 เม.ย. 34 ธนาคารแจ้งว่าไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้ และจ่ายค่าทำค่าตัดค่าน 30 บาท
- 4 เม.ย. 34 จ่ายเงินสดให้ธนาคาร
- 10 เม.ย. 34 นายสมศักดิ์ จ่ายเงินให้กิจการทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ยตัวพ้นกำหนด 20 บาท

การบันทึกบัญชี

เม.ย. 3	ตั๋วเงินรับขายลด	15,000	
	ตั๋วเงินรับ		15,000
	ยกเลิกตั๋วเงินรับขายลดขาดความเชื่อถือ		
4	ลูกหนี้ — นายสมศักดิ์ (15,000 + 150 + 30)	15,180	
	เงินสด		15,180
	จ่ายชำระหนี้ให้ธนาคารแทนนายสมศักดิ์		
10	เงินสด (15,000 + 150 + 30 + 20)	15,200	
	ลูกหนี้ — นายสมศักดิ์		15,180
	ดอกเบี้ยรับ		20

รับชำระหนี้จากนายสมศักดิ์รวมทั้งดอกเบี้ยตัวพันทัด

2.3 โอนสลักหลังให้เจ้าหนี้ แล้วตัวขาดความเชื่อถือ

2.3.1 ในวันครบกำหนด ตัวขาดความเชื่อถือ ให้โอนลูกหนี้เดิมและเจ้าหนี้เดิมกลับมาเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ของกิจการใหม่ โดย

เดบิต	ลูกหนี้ (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว + ค่าตัดค้าง)
เครดิต	เจ้าหนี้

2.3.2 รับชำระหนี้จากผู้จ่ายเงินตามตัว

เดบิต	เงินสด (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว + ค่าตัดค้าง + ดอกเบี้ยตัวพันทัด)
เครดิต	ลูกหนี้
เครดิต	ดอกเบี้ยรับ (ดอกเบี้ยตัวพันทัด)

ตัวอย่าง

- 6 ส.ค. 34 รับตัวสัญญาใช้เงินจากนายประดับ จำนวน 50,000 บาท กำหนด 1 เดือน อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี กิจการโอนสลักหลังชำระหนี้ให้แก่นายสมบุรณ์ โดยคิดส่วนลด 8% ต่อปี
- 6 ก.ย. 34 ถึงกำหนดชำระเงิน นายสมบุรณ์แจ้งว่าเรียกเก็บเงินจากนายประดับไม่ได้ นายสมบุรณ์จ่ายค่าทำค่าตัดค้าง 50 บาท
- 7 ก.ย. 34 กิจการชำระหนี้ให้นายสมบุรณ์แทนนายประดับ
- 15 ก.ย. 34 นายประดับชำระหนี้ให้กิจการ พร้อมดอกเบี้ยตัวพันทัด 40 บาท

การบันทึกบัญชี จะปรากฏดังนี้:-

ก.ย. 6	ลูกหนี้ - นายประดับ (50,000 + 250 + 50)	50,300	
	เจ้าหนี้ - นายสมบุรณ์		50,300
	ตัวเงินรับโอนให้นายสมบุรณ์ขาดความเชื่อถือ		
7	เจ้าหนี้ - นายสมบุรณ์	50,300	
	เงินสด		50,300
	จ่ายชำระหนี้ให้นายสมบุรณ์แทนนายประดับ		

ก.ย. 15	เงินสด (50,000 + 250 + 50 + 40)	50,340	
	ลูกหนี้ – นายประดับ		50,300
	ดอกเบี้ยรับ		40
	รับชำระหนี้จากนายประดับพร้อมดอกเบี่ยตัวพันกำหนด		

การแสดงรายการตัวเงินรับในงบดุล

ตัวเงินรับ ถือเป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ตัวเงินรับขายลดที่นำไปขายลดให้ธนาคาร และยังไม่ถึงกำหนดชำระในงวดบัญชีนี้ ตัวเงินรับขายลดจึงถือเป็นหนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้น (Contingent Liabilities) เนื่องจากการนำตัวเงินรับไปขายลดให้ธนาคาร กิจการยังไม่พ้นความรับผิดชอบเมื่อตัวเงินครบกำหนด ธนาคารเรียกเก็บเงินตามตัวไม่ได้ กิจการต้องรับผิดชอบชดใช้ให้แก่ธนาคารให้แสดงเป็นรายการหักจากตัวเงินรับในงบดุล พร้อมทั้งหมายเหตุท้ายงบดุลด้วย

สินทรัพย์หมุนเวียน

.....		xx
ตัวเงินรับ	50,000	
หัก ตัวเงินรับขายลด	<u>10,000</u>	40,000

หมายเหตุ หนี้สินที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากตัวเงินรับขายลดยังไม่ถึงกำหนด 10,000 บาท

ตัวเงินจ่าย

ตัวเงินจ่าย หมายถึง ตัวแลกเปลี่ยนที่กิจการเป็นผู้รับรอง หรือออกเป็นตัวสัญญาใช้เงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

การบันทึกบัญชี

เมื่อออกตัวสัญญาใช้เงิน หรือรับรองตัวแลกเปลี่ยน

เดบิต	เจ้าหนี้ (จำนวนเงินในตัว)
เครดิต	ตัวเงินจ่าย

เมื่อกิจการออกตัวสัญญาใช้เงินหรือรับรองตัวแลกเปลี่ยนแล้ว กรรมสิทธิ์ในตัวเงินฉบับนั้นถือเป็นของผู้ทรงตัวเงินหรือผู้ถือตัวเงินที่จะโอนสิทธิหลังหรือไปอยู่ในบุคคลใดไม่สำคัญ ในด้าน

ผู้จ่ายเงินมีหน้าที่จ่ายเงินตามตัวเมื่อตัวถึงกำหนดชำระเงิน

เมื่อถึงกำหนด กิจการชำระเงิน บันทึกบัญชีโดย

เดบิต   ตัวเงินจ่าย (จำนวนเงินในตัว)

เดบิต   ดอกเบี้ยจ่าย (ถ้ามี)

เครดิต   เงินสด (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว)

ตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือ

เมื่อตัวถึงกำหนด กิจการไม่สามารถชำระเงินตามตัวเงินได้ ผู้ถือตัวหรือผู้รับเงินจะทำคำตัดค้ำน ไล่เบี้ย เอากับผู้จ่ายเงิน ค่าใช้จ่ายในการทำคำตัดค้ำนจะเป็นของกิจการที่ออกตัวเงิน กิจการจะทำการยกเลิกตัวเงินจ่ายฉบับนั้นพร้อมทั้งโอนเจ้าหนี้รายนั้นกลับเป็นเจ้าหนี้ตามเดิม บันทึกบัญชีโดย

เดบิต   ตัวเงินจ่าย (จำนวนเงินในตัว)

เดบิต   ดอกเบี้ยจ่าย

เดบิต   ค่าตัดค้ำน หรือค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด

เครดิต   เจ้าหนี้ (จำนวนเงินในตัว + ดอกเบี้ยในตัว + ค่าตัดค้ำน)

ตัวอย่าง

- 1 ม.ค. 34   ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อจากนายวิชัย เป็นเงิน 10,000 บาท
- 5 ม.ค. 34   นายวิชัยออกตัวแลกเงินให้กิจการรับรอง ตัวลงวันที่ 1 ม.ค. 34 กำหนด 1 เดือน อัตราดอกเบี้ย 6% ต่อปี
- 7 ม.ค. 34   นายวิชัยนำตัวแลกเงินไปขายลดให้ธนาคาร คิดส่วนลด 10% ต่อปี
- 1 ก.พ. 34   ธนาคารเรียกเก็บเงินตามตัวแลกเงิน กิจการไม่มีเงินชำระหนี้ ธนาคารจ่ายค่าทำคำตัดค้ำน 50 บาท
- 10 ก.พ. 34   กิจการจ่ายเงินชำระหนี้ให้นายวิชัย พร้อมดอกเบี้ยตัวพ้นกำหนด 20 บาท

การบันทึกบัญชี จะเป็นดังนี้

ม.ค. 1	ซื้อ	10,000	
	เจ้าหนี้ — นายวิชัย		10,000
	ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ		

ม.ค. 5	เจ้าหนี้ – นายวิชัย	10,000	
	ตัวเงินจ่าย		10,000
	รับรองตัวแลกเงินเพื่อชำระหนี้		
ก.พ. 1	ตัวเงินจ่าย	10,000	
	ดอกเบี้ยจ่าย $(10,000 \times \frac{6}{100} \times \frac{1}{12})$	50	
	ค่าตัดค้าน	50	
	เจ้าหนี้ – นายวิชัย		10,100
	ตัวเงินจ่ายขาดความเชื่อถือ		
ก.พ. 10	เจ้าหนี้ – นายวิชัย	10,100	
	ดอกเบี้ยจ่าย	20	
	เงินสด		10,120
	จ่ายชำระหนี้ให้นายวิชัยสำหรับตัวขาดความเชื่อถือ		

การปรับปรุงดอกเบี้ยในวันงบบัญชี

ในกรณีที่ตัวเงินมีระยะเวลาครบกำหนดในงวดบัญชีถัดไป ดอกเบี้ยในตัวเงินจึงคาบเกี่ยวสองงวดบัญชี คือ งวดบัญชีนี้และงวดบัญชีหน้า

1. กรณีเป็นตัวเงินรับและวันครบกำหนดอยู่ในงวดบัญชีถัดไป

ในกรณีกิจการซึ่งมีตัวเงินรับชนิดมีดอกเบี้ย กิจการต้องได้รับดอกเบี้ย ตัวเงิน แต่ในงวดบัญชีนี้ยังไม่ถึงกำหนดรับชำระ กิจการจึงยังไม่ได้รับดอกเบี้ย

เดบิต   ดอกเบี้ยค้างรับ (เงินต้น × อัตราดอกเบี้ย × ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ออกตัวจนถึง 31 ธ.ค.)
    เครดิต   ดอกเบี้ยรับ

ตัวอย่าง   รับตัวเงินลงวันที่ 10 ธ.ค. 34 จำนวน 15,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี กำหนด 60 วัน

31 ธ.ค. 34	ดอกเบี้ยค้างรับ $(15,000 \times 12\% \times \frac{21}{360})$	105	
	ดอกเบี้ยรับ		105
	(ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างรับ)		

2. กรณีนำตัวเงินรับชนิดมีดอกเบี้ยไปขายลดที่ธนาคาร และวันครบกำหนดอยู่ในงวดบัญชีถัดไป

ไม่จำเป็นต้องปรับปรุงดอกเบี้ยรับ เพราะเหตุว่าดอกเบี้ยรับหรือดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดขึ้น ในขณะที่นำไปขายลดที่ธนาคารนั้น ถือเป็นกำไรขาดทุนจากการจำหน่ายตัวเงินรับนั่นเอง

3. กรณีเป็นตัวเงินจ่ายและวันครบกำหนดอยู่ในงวดบัญชีต่อไป

ดอกเบี้ยที่จ่ายสำหรับตัวเงินต้องจ่ายในงวดบัญชีหน้า ในงวดบัญชีนี้จึงยังไม่ได้จ่าย

เดบิต   ดอกเบี้ยจ่าย

                  เครดิต   ดอกเบี้ยค้างจ่าย

ตัวอย่าง ออกตัวเงินลงวันที่ 16 ธ.ค. 34 จำนวน 12,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 12% ต่อปี กำหนด 90 วัน

31 ธ.ค. 34	ดอกเบี้ยจ่าย $(12,000 \times 12\% \times \frac{15}{360})$	60	
	ดอกเบี้ยค้างจ่าย		60
	(ปรับปรุงดอกเบี้ยค้างจ่าย)		